

Secondary Archive

Platforma dla artystek z Europy Środkowej i Wschodniej: Ukraina and Białoruś

70 artystek z Ukrainy i Białorusi dołączy 23 lutego do projektu Secondary Archive – unikalnej na skalę europejską inicjatywy, która odpowiada na problem braku widoczności kobiet z Europy Środkowo-Wschodniej w najnowszej historii sztuki. Platforma secondaryarchive.org ma za zadanie nie tylko pokazać twórczość artystek z tego regionu, ale także stworzyć miejsce, w którym będą mogły mówić same za siebie. Wypowiedzi trzech pokoleń artystek z Ukrainy i Białorusi zawierają w sobie m.in. historie wojen, udanych i nieudanych rewolucji, opowieści o życiu w sowieckim reżimie, codzienności „ostatniej dyktatury Europy”, roli artystek i strategiach oporu jakie mogą podejmować. W sytuacji narastających napięć międzynarodowych wymiana doświadczeń i solidarność kobiet z objętych terrorem i stojących w jego obliczu państw jest wyjątkowo ważna.

Cyfrowe archiwum, w którym znajdują się obecnie setki wypowiedzi, przykłady prac i esejów, powstało dzięki współpracy Fundacji Katarzyny Kozyry z międzynarodowymi partnerami.

secondaryarchive.org

Sztuka Ukrainy i Białorusi przez długi czas pozostawała nieznana międzynarodowej publiczności. W szczególnie trudnej sytuacji znajduje się Białoruś, gdzie nie istnieją obecnie żadne państwowe ani prywatne instytucje, w których współczesne artystki i artyści mogliby prezentować swoje prace. Kraj, który w ubiegłej dekadzie, przeżywał rodzaj „kulturalnej odwilży”, w przeciągu ostatnich dwóch lat z powrotem został brutalnie odcięty od reszty świata. W odpowiedzi na masowe, antyrządowe protesty zamknięto ostatnie niezależne podmioty kulturalne, znaczna część przedstawicieli kultury opuściła kraj, a niektórzy z nich nadal przebywają w więzieniach.

Wojna w Ukrainie, protesty i represje polityczne na Białorusi, sytuacja na granicy i widmo kolejnego konfliktu ze strony Rosji – to wszystko miało w ostatnich latach ogromny wpływ na lokalną scenę artystyczną. Powstał masowy ruch sztuki politycznie i społecznie zaangażowanej, zmienia się rola artysty w społeczeństwie. Lokalne twórczynie przyciągają coraz większą uwagę, a ich prace zaczynają być pokazywane na wystawach za granicą. Często nie idzie to jednak w parze z realnym zainteresowaniem ich twórczością, a stanowi raczej uprzejmy gest wsparcia czy rodzaj fascynacji lokalną egzotyką. Prezentując ich sztukę bez odpowiedniego kontekstu, historii i zrozumienia po raz kolejny pozbawia się je możliwości wypowiedzi.

Fundacja Katarzyny Kozyry wraz z partnerami już od dwóch lat pracuje nad pokazaniem artystek z regionu i historii ich praktyk. Secondaryarchive.org to przestrzeń, w której mogą mówić swoim własnym głosem – zarówno tworząc manifesty, jak i prezentując swoje dzieła. Nazwa platformy od początku była delikatną prowokacją i grą słów odnoszącą się do pozycji kobiet jako przedstawicielek „drugiej płci” i drugorzędnej roli jaką przypisywano w przeszłości krajom Europy Środkowo-Wschodniej względem tzw. „pierwszego świata”. Mieszkańcy krajów byłego bloku wschodniego kształceni według zachodnich wzorców najczęściej wiedzą więcej o historii Zachodu niż sąsiednich krajów. W świetle zagrożeń przed jakimi stoją dzisiaj państwa Europy Środkowo-Wschodniej niezbędna staje się znajomość wspólnej przeszłości, dzielenie się swoimi historiami, dialog i budowanie sieci wsparcia wewnątrz regionu.

Platforma, na której w zeszłym roku udało się zgromadzić setki profili artystek z Polski, Węgier, Czech i Słowacji, teraz poszerza

secondaryarchive.org

swoje granice. Do archiwum dołączy pięćdziesiąt twórczyń z Ukrainy i dwadzieścia z Białorusi. Realizowany dzięki wspólnemu wysiłkowi lokalnych kuratorek, artystek i koordynatorek projekt obejmuje twórczynie ze wszystkich środowisk – wschodzące, młode, nieznane, a także te o ugruntowanej pozycji. Na stronę trafią świadectwa m.in. Tetiany Jabłońskiej, jednej z dwóch ukraińskich artystek reprezentujących Związek Radziecki na Biennale w Wenecji, Iryny Pap, najstłynniejszej fotografki reportażowej w ZSRR, czy Ałły Horskiej, która została zamordowana przez reżim w 1970 roku za swoje poglądy polityczne. To także głosy kluczowych dla współczesnej białoruskiej i ukraińskiej sztuki artystek w tym m.in. Mariny Naprushkinej, Lady Nakonechnej, Vlady Ralko, Ali Savashevich czy Zhanny Kadyrovej.

Projekt „Secondary Archive – Platform for Central and Eastern European Women Artists: Ukraine and Belarus” został zrealizowany przez Fundację Katarzyny Kozyry wraz z partnerami – Galerią Artsvit (Ukraina) oraz Instytutem Goethego we współpracy z Ambasadą Kultury (Białoruś). Inicjatywa wspierana jest przez Unię Europejską w ramach programu House of Europe.

„Secondary Archive – Platforma dla Artystek z Europy Środkowej i Wschodniej: Ukraina i Białoruś” jest wspierana przez Unię Europejską w ramach programu House of Europe.

Kolofon

Secondary Archive

Lider projektu: Fundacja Katarzyny Kozyry
Partnerzy: Ambasada Kultury (Białoruś), Galeria Artsvit (Ukraina), Instytut Goethego
Kuratorka projektu: Asia Tsisar
Koordynacja projektu: Magdalena Majewska
Wsparcie projektu: Zuzanna Andruszko
Projekt i identyfikacja graficzna: Marcel Kaczmarek
Strona internetowa: Aleksandra Gajda
Redakcja strony: Justyna Michalska
Kontakt z mediami: Joanna Andruszko

Białoruś

Partnerzy: Ambasada Kultury, Instytut Goethego
Koordynacja projektu: Anna Chistoserdova, Valentina Kiselyova
Zespół kuratorski: Anna Karpenko, Sophia Sadovskaya
Tłumaczenia (język angielski): Olga Bubich, Lara Perski
Tłumaczenia (język białoruski): Valeryia Khotsina, Alesia Ramaniuk
Tłumaczenie symultaniczne: Vadzim Vileita
Korekta (język angielski): Olga Bubich
Korekta (język białoruski): Valeryia Khotsina
Redakcja strony: Viktoriia Kharytonava
Specjalne podziękowania: kalektar.org, NGO Ecohome, Jakob Racek, Tanja Setsko, Nataša Ilić

Ukraina

Partner: Galeria Artsvit
Koordynacja projektu: Iryna Kharlamova, Iryna Polikarchuk
Wsparcie projektu: Mariia Behmat, Olha Bychekhovska
Zespół kuratorski: Oksana Briukhovetska, Kateryna Iakovlenko, Iryna Polikarchuk, Kateryna Rusetska
Tłumaczenia: Olha Zaporozhets, Larissa Babij, Grace Mahoney, Anastasiia Mednikova
Tłumaczenie symultaniczne: Svitlana Bregman, Yuliya Harasym
Korekta (język ukraiński): Kateryna Iakovlenko, Liubov Ilnytska
Redakcja strony: Denys Vasyliuk
Specjalne podziękowania: Kateryna Badianova, Yevheniia Moliar, Valeria Schiller

Kontakt dla mediów: Joanna Andruszko, joannandruszko@gmail.com, tel. +48 693 974 686

Lista Artystek

Ukraina

ANTIGONA
Jan Bačynsjkyi/Yana Bachynska
Tereza Barabash
Nataliia Bazylevych
Yevgenia Beloruset
Oksana Briukhovetska
Uliana Bychenkova
Yana Bystrova
Oksana Chepelyk
Olia Fedorova
Ksenia Gnylytska
Uli Golub
Alena Grom
Tetiana Hershuni
Nataliia Holibroda-Bolko
Alla Horska
Zhanna Kadyrova
Alevtina Kakhidze
Olha Kashymbekova
Dana Kavelina
Oksana Kazmina
Lesia Khomenko
Kinder Album
Alina Kleitman
Alina Kopytsya
Tetiana Kornieieva
Yulia Kosterieva
Yulia Krivich
Iryna Kudria
Maria Kulikovska
Daria Kuzmych
Olha Kozyura
Kateryna Lesiv
Kateryna Lysovenko
Olan Mamay
Anna Manankina
Lada Nakonechna
Irina Pap
Valentina Petrova
Vlada Ralko
Ada Rybachuk
Anna Scherbyna
Halyna Sevruk
Anna Sorokovaya
Olena Subach
Valeria Troubina
Tetiana Yablonska
Alina Yakubenko
Kateryna Yermolaieva
Anna Zvyagintseva

Białoruś

Xisha Angelova
Lena Davidovich
Zhanna Gladko
Janna Grak
Masha Maroz
Volha Maslouskaya
Vika Mitrichenko
Marina Naprushkina
Ulyana Nevzorova
Ludmila Rusova
Ala Savashevich
Nadya Sayapina
Olha Sazykina
Antonina Slobodchikova
Anna Sokolova
Tamara Sokolova
Olia Sosnovskaya
Varvara Sudnik
Masha Svyatogor
Galina Vasilyeva
Natalya Zaloznaya
Alesya Zhitkevich